

BIRKERØD GYMNASIUM, HF, IB & KOSTSKOLE

Større skriftlig opgave for 2 HF 2021/22

EMNE: Black America

Engelsk B

Birgitte Holm Halkjær

Newa Dilxwaz Kutlay, 2020q

Opgaveformulering:

Hvordan kæmpede afroamerikanerne for lige rettigheder i USA i 1960'erne, og hvordan udspiller denne kamp sig i filmen "Niceville" (2011) og i nutidens USA?

1. Redegør kort for den amerikanske borgerrettighedsbevægelse i USA i 1960'erne, herunder for de vigtigste personer og begivenheder.
2. Giv en næranalyse af udvalgte scener fra filmen "Niceville" (2011) med særligt fokus på filmens komposition, miljø, tematik og centrale personer, herunder forholdet mellem afroamerikanerne og de hvide. Inddrag filmiske virkemidler i din analyse.
3. Giv en sagprosa analyse af Obamas tale til Rosa Parks (2013). I den forbindelse skal du komme ind på talens indhold og form, herunder brugen af retoriske og stilistiske virkemidler.
4. Diskuter på baggrund af talen og analysen, om filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsens kamp kan siges at afspejle den historiske virkelighed.
5. Vurdér kort, hvorvidt borgerrettighedsbevægelsens kamp kan have påvirket afroamerikanernes forhold i nutidens USA, og om der er andre nutidige tiltag, der afspejler afroamerikanernes kamp for lige rettigheder. Inddrag i den forbindelse relevant materiale.

Opgavens omfang: 10-15 sider a 2.400 enheder (antal anslag inklusiv mellemrum). Titelblad, forside, indholdsfortegnelse, noter, litteraturliste, figurer, tabeller og lignende materialer medregnes ikke i opgavens omfang. Evt. bilag indgår ikke i den samlede bedømmelse. Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på dansk på omkring 150 ord. Resuméet indgår i opgavens omfang.

Jeg bekræfter herved med min underskrift, at opgavebesvarelsen er udarbejdet af mig. Jeg har ikke anvendt tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil, og opgavebesvarelsen er udfærdiget uden anvendelse af uretmæssig hjælp og uden brug af hjælpemidler, der ikke har været tilladt.

Elevens underskrift:

Resumé

Nærliggende opgave undersøger, hvordan afroamerikanerne kæmpede for lige rettigheder i USA i 1960'erne, og hvordan denne kamp udspiller sig i filmen *Niceville*. Opgaven redegør først for borgerrettighedsbevægelsen, herunder centrale personer og begivenheder. Dernæst næranalyseres udvalgte scener fra filmen, vigtige personer og forholdet mellem afroamerikanerne og de hvide efterfulgt af en sagprosa analyse af Obamas tale til Rosa Parks. Med udgangspunkt i analysen og talen diskuteres om filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsens kamp afspejler de historiske begivenheder. Endelig vurderes hvorvidt borgerrettighedsbevægelsens kamp har påvirket afroamerikanernes forhold i nutidens USA, og om der er andre nutidige tiltag, som afspejler afroamerikanernes kamp for lige rettigheder. Afslutningsvis konkluderer opgaven, at afroamerikanerne kæmpede for lige rettigheder med forskellige strategier, men at denne kamp ikke udspiller sig i filmen svarende til virkeligheden, men kun fremvises sporadisk.

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
1.1 Metode afsnit	2
2. Den amerikanske borgerrettighedsbevægelse	3
2.1 Intro og strategier	3
2.2 NAACP og Brown vs Topeka 1954	4
2.3 Rosa Parks og The Montgomery Bus Boycott (1956)	4
2.4 Emmett Till	5
2.5 Martin Luther King Jr.	5
2.6 Malcolm X	5
3. "Niceville" (2011)	6
3.1 Intro	6
3.2 Centrale personer	6
3.3 Forholdet mellem afroamerikanerne og de hvide	8
3.4 Scene 1: 01:34:27-01:35:50	8
3.5 Scene 2: 01:27:40-01:28:38	9
4. Tale til Rosa Parks (2013)	11
5. Den historiske virkelighed.	13
6. Afroamerikanernes forhold i nutidens USA	15
7. Konklusion	16
Litteraturliste	18

1. Indledning

En vinteraften i 1955 bliver en kvinde siddende i bussen. Det gør hun på trods af, at loven pålægger hende at give sin plads til hvide passagerer. Hun bliver siddende, selv da hun bliver truet med arrest. Kvinden er Rosa Parks, en afroamerikaner fra Montgomery, USA. Hendes gerning er del af en kamp for lige rettigheder. En kamp som stadig kæmpes.

Denne opgave vil således undersøge:

Hvordan afroamerikanerne kæmpede for lige rettigheder i USA i 1960'erne, og hvordan denne kamp udspiller sig i filmen *Niceville* og i nutidens USA.

Først indledes med en redegørelse for den amerikanske borgerrettighedsbevægelse og for centrale personer og begivenheder. Dernæst indgår en næranalyse af udvalgte scener fra filmen *Niceville* ved brug af filmiske virkemidler og med særligt fokus på analysepunkterne tematik, centrale personer og forholdet mellem afroamerikanere. Ydermere indgår en retorisk og stilistisk sagprosa analyse af Obamas tale til Rosa Parks. Endvidere vil det med udgangspunkt i analysen og talen diskuteres, hvorvidt filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsens kamp afspejler den historiske virkelighed. Endelig vurderes hvorvidt borgerrettighedsbevægelsens kamp har haft indflydelse på afroamerikaneres forhold i nutidens USA med henblik på nutidige tiltag, som afspejler afroamerikaneres kamp for lige rettigheder.

1.1 Metode afsnit

Det er interessant for opgaven, hvad der førte til den amerikanske borgerrettighedsbevægelse, hvilken udvikling den gennemgik og hvilke konsekvenser den fik gennem tiden. Derfor vælges den diakrone tilgang. Redegørelsen leder til analyse og diskussion af filmens skildring med årsags- og virkningsforklaringer¹.

Der laves en sagprosa analyse af Obamas tale. Den hermeneutiske metode bruges. Det er en analysemetode, der afhænger af, hvilken genre der analyseres. Eftersom genren er ikke-fiktion, analyseres talen med udgangspunkt i Ciceros retoriske pentagram². I den forbindelse undersøges: Afsender, modtager, sprog, emne og omstændighed.

¹ Rangvid, Mads et al. Vidensmønstre. s. 43

² <https://www.gymdansk.dk/ciceros-pentagram.html>

I analysen af filmen *Niceville* gives intentionelle forklaringer for brugen af forskellige filmiske virkemidler for at vise personernes indre liv. Næranalysen vil som en hermeneutisk spiral løbende justere forståelse og fortolkning³ mellem de udvalgte scener og filmen generelt.

Med udgangspunkt i analyserne og de historiske begivenheder sammenlignes (komparativ metode)⁴ filmen og talen for at diskutere, hvorvidt filmen afspejler afroamerikanernes kamp for borgerrettigheder.

2. Den amerikanske borgerrettighedsbevægelse

2.1 Intro og strategier

Efter nordstaternes sejr i borgerkrigen ophørte slaveriet officielt i USA i 1865. Det betød dog ikke, at afroamerikanerne i praksis var ligeberettiget med den hvide andel af befolkningen. Samfundet var fortsat stærkt præget af racisme. Der var lovlig segregation i skoler, på offentlig transport og toiletter. Som følge af racismen og segregationen blev borgerrettighedsbevægelsen etableret. Den amerikanske borgerrettighedsbevægelse bliver set som en fællesbetegnelse for alle de organisationer og personer, som kæmpede for afroamerikanernes borgerrettigheder. I begyndelsen af 1900-tallet kom de tre mest kendte strategier til syne. Dels var der den tilpassende strategi, som gik på afroamerikanernes tilpasning til et system lavet af og for hvide. Den tidligere slave, Booker Washington, er kendt for at fremme denne strategi, hvor afroamerikanerne skulle acceptere diskriminationen⁵ for med fokus på uddannelse blive bedre arbejdskraft og derved få en ligeværdig behandling⁶.

W.E. B. Du Bois, sociolog, afveg fra Washingtons strategi og mente, at man skulle følge den konfronterende strategi for at ændre systemet og mente ydermere, at afroamerikanerne skulle kræve deres ret til lige borgerrettigheder. Du Bois var med til at grundlægge The National Association for the Advancement of Colored People i 1910, NAACP, som stadig eksisterer⁷.

Endelig var der den separatistiske strategi, der omhandlede en ideologi om at skabe en ny nation med fælles kultur for sorte, så de var adskilt fra de hvide. En kendt fortæller af denne

³ Rangvid, Mads et al. Vidensmønstre. s. 21

⁴ Rangvid, Mads et al. Vidensmønstre. s. 25

⁵ <https://www.pbs.org/wgbh/frontline/article/debate-w-e-b-du-bois-and-booker-t-washington/>

⁶ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

⁷ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

strategi er Marcus Garvey, som mente, at det var nytteløst at kæmpe for et USA uden racisme, og at afroamerikanerne skulle danne fællesskab og solidaritet med hinanden⁸. Den separatistiske strategi adskiller sig fra de førnævnte strategier, da den var voldelig. Tilhængerne var villige til at gøre alt for at skabe en ny nation kun for sorte og ville bekæmpe had med had⁹. De andre to strategier var begge pacifistiske og havde til formål at integrere afroamerikanerne i det hvide amerikanske samfund.

2.2 NAACP og Brown vs Topeka 1954

NAACP, USA's største borgerrettighedsorganisation, konfronterede det amerikanske retssystem og vandt mange retssager, men afroamerikanere oplevede stadig racisme i mange sociale arenaer¹⁰.

NAACP nåede deres højdepunkt med sagen Brown vs. Topeka. NAACP's topjurist Thurgood Marshall repræsenterede Oliver Brown i den betydningsfulde sag "Brown versus Board of Education of Topeka". Brown lagde sag an mod det samlede offentlige skolesystem i Topeka. Da hans datter ikke måtte gå på en skole tæt på, fordi hun var afroamerikaner. Sagen kom i USA's højesteret, og da argumenterede Marshall for, at segregationen var imod den 14. ændring i forfatningen og bragte mindreværd hos afroamerikanerne. Højesteretten var enig, Brown og NAACP vandt retssagen¹¹.

2.3 Rosa Parks og The Montgomery Bus Boycott (1956)

Mange mener, at The Montgomery Bus Boycott i 1956 var den rigtige start på borgerrettighedsbevægelsen¹². I december 1955 nægtede Rosa Parks at give sin siddeplads i bussen til en hvid mand, da bussen var fyldt op. Parks blev arresteret og blev anklaget skyldig for krænkelse af Montgomerys bus segregation forordningen. Allerede i 1943 havde Rosa Parks meldt sig ind i NAACP. Organisationen havde set frem til at udfordre bussernes segregations love i Montgomery. NAACP arbejdede med Dr. Martin Luther King Jr., og han lod sin kirke være et mødested for at arrangere bus boykottet, som protest imod Parks arrest¹³.

⁸ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

⁹ <https://www.britannica.com/biography/Eldridge-Cleaver>

¹⁰ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo/amboudvi>

¹¹ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo/amboudvi>

¹² Sandders, V. Civil rights in the USA 1945-68. s. 62

¹³ De forlangte i retten, at busserne skulle bruge først-ankommet, først-serveret system, chaufførerne skulle være høflige overfor afroamerikanerne og at afroamerikanske chauffører skulle ansættes. Byrådsmedlemmerne afviste hvilket førte til et 12 måneders boykot.

2.4 Emmett Till

Emmett Till, en afroamerikansk teenager, blev anklaget for at pifte efter en hvid kvinde og i august 1955 blev hans tilskadekomne lig trukket ud af en flod i Mississippi. Mændene bag mordet blev anholdt. Det var første gang hvide mænd fik konsekvenser for at dræbe en afroamerikaner i Mississippi. De blev dog frikendt kort tid efter anholdelsen. Deres frikendelse blev en øjenåbner for mange amerikanere omkring de uretfærdigheder afroamerikanerne levede med¹⁴.

2.5 Martin Luther King Jr.

Martin Luther King Jr. var en ledende aktør for de pacifistiske aktivister i borgerrettighedsbevægelsen¹⁵. King stiftede borgerrettighedsorganisationen Southern Christian Leadership Conference, SCLC, i 1957. Han var med til at organisere demonstrationer for at belyse de problemer afroamerikanerne oplevede¹⁶.

Den 28. august i 1963 holdte King sin verdensberømte tale "I Have a Dream" under en stor march i Washington. Det skabte håb for mange omkring afroamerikanernes integration i det hvide USA¹⁷. Bevægelsen nåede ud til præsident John F. Kennedy, der efterfølgende tog initiativ til "The Civil Rights Act", som afsluttede lovlig segregation¹⁸.

2.6 Malcolm X

Malcolm X sigtede mod forbedring af afroamerikaneres liv og belyste de frygtelige forhold afroamerikanere levede under i ghettoerne. Han italesatte raceproblemer, hvortil nogle vil mene, at han opfordrede til brug af vold og had mellem racerne. Selv har han udtalt, at hans fremførelse af mere ekstreme positioner var for at gøre Kings bevægelse og betingelser acceptable for den hvide befolkning¹⁹.

¹⁴ Sanders, V. civil rights in the USA 1945-68. s. 61

¹⁵ Erlich-Møller & Thomsen, Black Voices. s. 119

¹⁶ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

¹⁷ Bevægelsen nåede ud til præsident John F. Kennedy, der efterfølgende tog initiativ til "the Civil Rights Act", som afsluttede lovlig segregation.

¹⁸ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

¹⁹ Sanders, V. Civil rights in the USA 1945-68. s. 117

3. "Niceville" (2011)

3.1 Intro

Borgerrettighedsbevægelsen var på sit højdepunkt i 1960'erne i Mississippi og forholdet mellem afroamerikanerne og de hvide var anspændt. Filmen *Niceville*, som er baseret på romanen af samme navn af Kathryn Stockett, foregår i Jackson, Mississippi i 1960'erne og giver et indblik i afroamerikanernes forhold.

Handlingen følger to afroamerikanske tjenestekvinder, som arbejder for velstående hvide familier, Aibileen og Minny. Desuden følger vi den hvide Miss. Skeeter. Skeeter henvender sig til Aibileen og Minny i et forsøg på at skrive en bog om deres erfaringer som tjenestekvinder i Jackson. Handlingens anslag sker, da vi møder Aibileen for første gang i et flash-forward. Uddybningen kan siges at være der, hvor seeren får at vide, at Hilly har et problem med at dele toiletet med afroamerikanere. Point of no return indtræffer, da Yule Mae arresteres. Filmen slutter med, at Skeeter udgiver bogen. Berettermodellen kan således bruges til at få et overblik over filmens handlingsforløb.

3.2 Centrale personer

Efter Skeeter har uddannet sig til journalist, vender hun tilbage til sin hjemby Jackson, hvor veninderne har stiftet familie. Hun opdager, hun ikke kan vende tilbage til det gamle liv, idet hun ikke længere passer ind. Skeeter er blevet opfostret af en afroamerikansk tjenestekvinde, ved navn Constantine, og ifølge Skeeter er Constantine grunden til hendes positive opvækst²⁰. Skeeter, som er fortællingens mønsterbryder, er blevet en selvstændig kvinde og er ikke interesseret i ægteskab. Hun er opslugt af sin karriere og drømmen om at blive forfatter.

Hun opsøger en redaktør fra New York, som vejleder hende i at skrive en bog om et tabubelagt emne, som generer hende. Hun beslutter sig for at skrive en bog om tjenestekvindernes forhold set fra deres synspunkt. Under skriveprocessen udvikler hun et tæt forhold til Aibileen.

Aibileen har været tjenestekvinde for hvide familier hele sit liv og har opdraget 17 hvide børn. Hun arbejder seks dage om ugen fra kl 08.00 om morgenen til kl 16.00 om eftermiddagen og tjener 95 cent i timen. Siden hun var barn, har hun vidst, at hun skulle blive

²⁰ Niceville, Tate Taylor, 2011, [01:52:32]

tjenestekvinde. Hendes mor var tjenestekvinde og hendes bedstemor var husslave. Aibileen har et tæt forhold til barnet Mae Mobley. Mae længes efter sin mors kærlighed og opmærksomhed, men bliver afvist hver gang. Det ses bl. a tydeligt i scenen, hvor Mae siger, at hun er sulten, og moderen ignorerer hende, men snakker om Mae i tredje person, og siger “She is always hungry”²¹. Aibileen tager sig af Mae, som hun plejer, ligesom Constantine tog sig af Skeeter. Aibileen opfylder Maes behov for anerkendelse, som hun har gjort for alle andre børn hun har opfostret. Hun fortæller Mae; “You is kind, you is smart, you is important”²². Dette gør hun for at forstærke Maes selvværd og udfylde hendes mangel på anerkendelse og kærlighed.

Aibileens søn bliver dræbt brutalt af hvide. Det er med til at øge hendes opmærksomhed på den enorme mængde uretfærdighed, hun er blevet udsat for. Hun vælger derfor at hjælpe Skeeter med at skrive bogen. Aibileen gennemgår en personlig udvikling i filmen. Hendes identitet er præget af hendes sociale status, men hun udvikler en ny identitet gennem bogprojektet som forfatter; “No one had ever asked me what it felt like to be me. Once I told the truth about that. I felt free”²³. Det kan ses som symbol på frigørelsesaspektet borgerrettighedsbevægelsen medførte. Tjenestekvinderne som medvirkede i bogprojektet bruger civil ulydighed i deres kamp mod uretfærdighed. Det skildrer en pacifistisk tilgang til kampen om borgerrettigheder.

Både Aibileen og Skeeter har drømme om at blive forfattere. Aibileens søn havde altid sagt, at der en dag ville være en forfatter i deres familie. Hverken Aibileens søn eller hende selv fik muligheden for at forfølge drømmen om at blive forfatter. Skeeter har derimod uddannet sig og har mulighed for at gøre, hvad end hun vil. Hendes beslutninger er ikke præget af hendes mors eller bedstemors valg. Det bliver portrætteret som om Aibileen og Skeeter lever i forskellige tidsperioder. Skeeter lever et liv i det moderne samfund og Aibileen er fastholdt i det traditionelle samfund. Aibileen har ikke mulighed for at blive en mønsterbryder. Der er verdener til forskel på, hvordan de bliver mødt og behandlet af andre. Det skildres blandt andet, i scenen, da Celia Fote kalder Aibileen “Miss” og hun straks får et chokeret ansigtsudtryk²⁴. Hun ikke er vant til at blive tiltalt med respekt.

²¹ Niceville, Tate Taylor, 2011, [01:10:39]

²² Niceville, Tate Taylor, 2011, [01:19:32]

²³ Niceville, Tate Taylor, 2011, [02:17:27]

²⁴ Niceville, Tate Taylor, 2011 [00:12:25]

3.3 Forholdet mellem afroamerikanerne og de hvide

De hvide kvinder i *Niceville* går langt for at fremstå perfekte med henblik på at imponere hinanden i deres sociale omgangskreds. De har alle tjenestekvinder, som er indforståede en perfekt fremtræden. Alt skal være præsentabelt, når der kommer besøg. Det skildres, idet Elizabeth, som Aibileen arbejder for, giver Aibileen et blik og Aibileen med det samme dækker en flække i bordet²⁵. De hvide kvinder har ejerfornemmelser over for deres tjenestekvinder. En af tjenestekvinderne fortæller, at det er umuligt finde nyt job, fordi en hvid familie havde haft hende ansat i årevis og andre i byen ikke ville ansætte en anden families ejendom²⁶.

Filmen skildrer hierarkiet mellem afroamerikanere og de hvide ved Aibileen misser sin bus, fordi Skeeter henvender sig til hende for at overtale hende til at medvirke i bogen. Aibileen kan ikke bare gå, når en hvid kvinde taler til hende. Derudover ser andre hvide undrende på en hvid og en afroamerikaner stå midt i byen og tale sammen²⁷.

Hierarkiet og racismen kommer ikke mindst til udtryk, da en af de fremtrædende hvide kvinder vil have et lovforslag igennem, om at alle hvide hjem skal have et udendørs toilet til deres tjenestekvinder, da afroamerikanere bærer på forskellige sygdomme, og det derfor er sundhedsfarligt at benytte de samme toiletter²⁸.

3.4 Scene 1: 01:34:27-01:35:50

Scenen begynder med, at Minny fortæller Celia, at hun burde blive hjemme fra velgørenhedsballet. De andre hvide kvinder i byen bryder sig ikke om Celia og Minny vil ikke se hende blive ked af de andre kvinders afvisning. Celia står ved vasken og vrider en klud under vandhanen. "That looks bad", siger hun, mens hun bekymret kigger på Minny, og siger "Let me take a look". Minny står med et bedrøvet ansigt i halvnær billedbeskæring. Hun prøver at undgå Celias blik og siger, hun skal fortsætte med madlavningen. Celia fortæller, at hun ved, såret på Minnys ansigt ikke kommer af en ulykke. Minny bliver slået af sin mand. De hurtige klipninger intensiverer scenen. Minny giver efter, de bytter plads og sætter sig. Det symboliserer et gensidigt forhold mellem kvinderne. Minny lader Celia rense sit sår.

²⁵ Niceville, Tate Taylor, 2011 [00:08:57]

²⁶ Niceville, Tate Taylor, 2011 [01:30:32]

²⁷ Niceville, Tate Taylor, 2011 [00:36:55]

²⁸ Niceville, Tate Taylor, 2011 [00:15:37]

Celia fortæller med empati: “You know what I’d do if I were you? I’d give it right back to him. I’d hit him over the head with a skillet, and I’d tell him “Go straight to hell!” Hun ses i nær billedbeskæring, og vi kan aflæse hendes følelser. Det er tydeligt, at det påvirker hende. Celia udviser modsat størstedelen af de hvide kvinder i Jackson sympati og empati med afroamerikanere. Hun ser Minny som ligeværdig og behandler hende med respekt.

3.5 Scene 2: 01:27:40-01:28:38

Yule Mae arbejder som tjenestekvinde for Hilly. Hun har to tvillingedrenge, men har ikke råd til at sende begge på universitet. Hun beder Hilly om et lån, men bliver afvist. En dag Yule Mae gør rent, finder hun en diamantring og lægger den i lommen.

Scenen begynder med en halvtotal billedbeskæring, hvor vi i forgrunden ser fire tjenestekvinder stige ud af bussen. Der er off-screen lyd i form af småsnak og baggrundsstøj fra gaden, som giver et indtryk af en helt almindelig dag. Vi hører tematisk underlægningsmusik, som er optrappende og som varsler noget ubehageligt. I baggrunden ses en politibil parkeret omtrent 20 meter væk. Dette er et set-up, dvs en ledetråd for seeren om politiets tilstedeværelse. Yule Mae og Aibileen ses i en halvtotal billedbeskæring, mens en betjent nærmer sig og går bag om Yule Mae. Vi ser en anden betjent til venstre for dem og Aibileen til højre for dem. Denne placering af personer skaber en kontrast mellem ordensmagten på den ene side og de magtesløse tjenestekvinder på den anden side. Betjenten tager nu hårdt fat om Yule Mae og siger, at hun er arresteret. Dette er pay-off for set-uppet i begyndelsen af scenen.

I venstre hjørne ses en tjenestekvinde, som kigger sig over skulderen og ser Yule Mae i betjentenes greb, men som fortsætter med at gå den modsatte vej. Scenen skildrer hendes angst for og kendskab til konsekvenserne af at gøre modstand mod politiet. Mange afroamerikanere frygtede ordensmagten, da den beskyttede de hvide og ofte udøvede vold mod afroamerikanere. En politibetjent kommer og holder Aibileen fast op mod bussen. Denne indstilling er filmet i halvnær perspektiv, der giver seeren mulighed for at se andre personer i billedet, men samtidig tydeligt se og aflæse hovedpersonernes ansigtsudtryk og reaktioner.

Stadig i halvtotal ses Yule Mae, mens hun bliver trukket hen mod en politibil. I denne indstilling er der tilføjet vignette, en lyseffekt som skygger billedets kanter og giver en mørk og dramatisk effekt. I forgrunden gør Yule Mae modstand og råber efter sin taske. Hun bliver blot slæbt videre. I næste indstilling ses Aibileen i halvnær billedbeskæring, stadig fastholdt af betjenten. Seeren kommer tæt på og ser hendes forfærdede ansigtsudtryk. Hun har tårer i øjnene og ser hjælpeløst på Yule Mae. Hun udbryder til Yule Mae, at hun ikke skal gøre modstand. I halvtotal billedbeskæring tvinger betjentene den grædende og skrigende Yule Mae opad politibilen. Hun bliver presset ned, hvilket ikke kun symboliserer en fysisk fastholdelse, men hele hendes magtesløshed overfor politiet. Der bliver brugt kontinuitetsklipping i de sidste mange indstillinger, og det fortsætter, da seeren kommer tættere på igen i en halvnær billedbeskæring og ser Yule Maes ansigt midt i det gyldne snit. Hendes ansigt er placeret mellem betjentenes hvide skjorter og politibilens sorte metal, som står i kontrast til hinanden. I total billedbeskæring ses Hilly siddende i sin bil med sin søn og kigger på hændelsen. Indstillingen skifter og kameravinklen er nu over-the-shoulder fra Hilly. Der bliver brugt frame-within-frame metoden, som skaber dramatisk effekt og sætter fokus på indramningen.

I indramningen ses Yule Mae liggende op ad politibilen, hvorpå den ene betjent hæver sin politistav. Der sker et hurtigt skift til nærbillede beskæring af de to betjentes ansigter og betjenten med staven slår ned. Vi ser ikke Yule Mae blive slået. Endnu engang ses Aibileen, indigneret, med tårer i øjnene og stadig fastholdt opad bussen. Dernæst ses en gruppe hvide kvinder med deres børn i halvtotal billedbeskæring. Lige så snart de ser, hvordan episoden udvikler sig, vender de ryggen til og lader som ingenting. Det er en skildring af, at den hvide befolkning generelt lod voldsforbrydelser mod afroamerikanere ske. Der skiftes tilbage til Hilly og hendes søn set fra siden, som begge ser apatisk til mens Yule Mae er brutalt fastholdt og bliver slået. Indstilling er usædvanlig lang for en indstilling uden handling, men det understreger Hillys uberørthed over situationen²⁹.

Scenen foregår på en almindelig villavej i Jackson på en solrig sommerdag. Omgivelserne er pæne og grønne, og der er god stemning, indtil betjentene tager fat i Yule Mae og arresterer hende brutalt. I denne scene er der en skarp kontrast mellem miljøet og handlingsforløbet som tematiserer ulighed og uretfærdighed i ordensmagts behandling af afroamerikanere.

²⁹ Niceville, Tate Taylor, 2011, [01:27:40]

4. Tale til Rosa Parks (2013)

I anledningen af dedikationen af en statue til ære for Rosa Parks i 2013 holdt daværende præsident Barack Obama en tale for ledende personer i regeringen og offentlige institutioner, Rosa Parks familie og venner og ikke mindst for den amerikanske befolkning.

Talen omhandler Rosa Parks, borgerrettighedsbevægelsens kamp og nødvendigheden af handling mod uretfærdighed. Obama indleder sin tale ved at stille modsætninger over for hinanden: “(...) slight in stature but mighty in courage”³⁰ efterfulgt af parallellen “she defied the odds, she defied the injustice”³¹. Igen “(...) simplest of gestures (...) change the world”³². Mens parallellen skaber rytme, sammenhæng og fremhæver, anskueliggør modsætningerne de simple handlingers forandringskraft. Desuden er der bogstavrim i slight / simple, som også skaber rytme.

Han hylder Parks og alle som boykottede busserne i Montgomery og bruger retorisk klimaks “(...) day after day, week after week, month after month (...)”³³ til at fortælle, at de bekæmpede uretfærdighed med værdighed, og at de sejrede. Det er følelsesmæssigt udtrykt og virkningen er stigende. “Black men and women and children re-boarded the buses of Montgomery, newly desegregated, and sat in whatever seat happen to be open”³⁴. Boykotten begyndte som en direkte følgevirkning af Rosa Parks arrest, ligesom ophævelsen af segregationen i Montgomerys busser blev en direkte følgevirkning af boykotten. Obama sammenligner ophævelsen af segregationen, som ideen om nogle racers overlegenhed, med nedvæltningen af Jerikos antikke mure. Det er en bibelsk henvisning, som appellerer til retfærdighedssansen hos tilhørerne. De tre led i sætningen, hvor Rosa Parks “(...) clutching her purse, staring out a window, waiting to be arrested”³⁵, skaber rytme og sammenhæng i talen, fremhæver og gør Rosa Parks gestus levende for læseren. Obama fortsætter med en personlig anekdote fra en veninde til Parks: “Nobody ever bossed Rosa around and got away with it”³⁶, som forstærker Parks troværdighed og gennemslagskraft. Længe før hun skabte

³⁰

<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/02/27/remarks-president-dedication-statue-honorin-g-rosa-parks-us-capitol>,

³¹ Ibid, 28

³² Ibid, 28

³³ Ibid, 28

³⁴ Ibid, 28

³⁵ Ibid, 28

³⁶ Ibid, 28

overskrifter ved at blive siddende i bussen, bekæmpede Rosa Parks uretfærdighederne afroamerikanere levede med i 1960'ernes USA.

Han bruger gentagne “(...) she stood up for”³⁷, og bruger tre led “(...) fighting for voting rights, rallying against discrimination in the criminal justice system, serving in the local chapter of the NAACP.” Igen i samme passage “(...) working (...), (...) preparing (...), (...) striving (...)”³⁸, som skaber en rytme i talen. Det skaber en dynamik og er med til at understrege, at forandring måske ikke kommer fra den ene dag til en anden, men at det er afgørende at insistere på og kæmpe for grundlæggende rettigheder, lighed og frihed.

I midterdelen af talen sammenligner Obama buschaufføren, som den ene gang smed Parks af bussen og den anden gang lod hende arrestere, og de andre passagerer som begge gange lod det ske med, at vi i dag lader uretfærdighed eller ulighed finde sted og finder på undskyldninger for ikke at handle; “Whether out of inertia or selfishness, whether out of fear or a simple lack of moral imagination, we so often spend our lives as if in a fog, accepting injustice, rationalizing inequity, tolerating the intolerable”³⁹. Parallellen og de tre led forstærker hans efterfølgende opråb om, at vi ser sultne børn i et velstående land, bydele hærget af vold, og at Rosa Parks husker os på, der altid er noget, vi kan gøre, og at hendes handlinger viser, hvad borgerskab og lederskab bør indebære, underordnet position og status, høj eller lav.

Der kan argumenteres for brug af appelformen ethos, idet han siger, at det er på grund af borgerrettighedsbevægelsen kamp “(...) that I stand here today.” Obama holder talen som den første afroamerikaner, som besidder præsidentposten i USA. I samme passage bruger han endvidere patos “(...) our children grow up in a land more free and more fair (...)”⁴⁰, taler dermed til alle tilhørers følelser uanset hvid eller afroamerikaner.

Afslutningsvis opfordrer Obama til “(...) carry forward the power of her principle and a courage born of conviction”⁴¹. Bogstavrimet forstærker opfordringen om ikke at tolerere uretfærdighed, men derimod bekæmpe den med overbevisningens kraft i dag og for

³⁷ Ibid, 28

³⁸ Ibid, 28

³⁹ Ibid, 28

⁴⁰ Ibid, 28

⁴¹ Ibid, 28

fremtiden. Obama hylder Rosa Parks og borgerrettighedsbevægelsens kamp, giver en historisk skildring af begivenheder og benytter samtidig lejligheden til at opfordre tilhørerne og ikke mindst kommende generationer om fortsat bekæmpelse af uretfærdighed med værdighed. Han lægger vægt på, at man, borger som leder, bør sigte mod at skabe det bedst mulige samfund. Gennem hele talen begrundes han, hvorfor Rosa Parks fortjener denne statue.

5. Den historiske virkelighed.

Filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsens kamp er blandt andet blevet kritiseret af professor Melissa Harris-Perry for ikke at give et realistisk billede af, hvordan afroamerikanernes forhold egentlig var i Mississippi, i 1960'erne⁴². Problemerne afroamerikanske tjenestekvinder oplevede var ikke mindre uoverensstemmelser med deres hvide arbejdsgivere, men var større og alvorlige som lynchning og voldtægt⁴³. Når racismen bliver minimeret til hverdagsproblemer er der risiko for at danne et fejlagtigt billede af virkeligheden⁴⁴.

Borgerrettighedsbevægelsen synes mere at blive brugt som en kulisse for filmen, end som et centralt tema og er kun i fokus momentvis. Eksempelvis fylder Klu Klux Klans drab af en afroamerikansk mand mindre i filmens handlingsforløb, end Skeeters romantiske forhold.

Derudover kan troværdigheden af portrættingen af Skeeter diskuteres. På den ene side kan det tænkes, at det falder Skeeter naturligt at hjælpe og være et talerør for afroamerikanske tjenestekvinder, da hun selv er blevet opfostret af Constantine. På den anden side kan der argumenteres for, at Skeeter har et "White Savior Complex"⁴⁵. Hun opnår en slags helterolle, mens Aibileen og Minny fremstilles som ofre.

Desuden kan der argumenteres for, at bogen mere synes at fremme og pleje Skeeters karriere og personlige behov, idet udgivelsen af bogen er altafgørende for hendes ansættelse i New York. Skeeter vælger emnet for bogen, selvom hun ved, hvor risikabelt det er for de medvirkende afroamerikanske tjenestekvinder. Det gør filmen mere realistisk, at hun skriver

⁴² https://www.huffpost.com/entry/melissa-harris-perry-the-help_n_1302275

⁴³ https://www.huffpost.com/entry/melissa-harris-perry-the-help_n_1302275

⁴⁴ https://www.huffpost.com/entry/melissa-harris-perry-the-help_n_1302275

⁴⁵ <https://www.health.com/mind-body/health-diversity-inclusion/white-savior-complex>

bogen for egen gevinst og anerkendelse. Det skal dog pointeres, at filmen er fiktion og ikke er pålagt at bruge faktakoder.

Instruktøren har været forsigtig med at vise voldsomme scener. Det er især tydeligt, da Yule Mae bliver arresteret. Her klippes til nær billedbeskæring af betjentens ansigt, idet han slår, så seeren ikke direkte ser Yule Mae blive slået med politistaven (jf. Afsnit 3.5). Filmen kan antages for at være romantiseret, både fordi der ikke bliver fremvist voldsomme scener, og fordi der optræder flere kærlige forhold mellem afroamerikanere og hvide, end hvad der nødvendigvis er realistisk. Dog giver filmen en fiktiv skildring af borgerrettighedsbevægelsen ved at belyse individuelle og hverdagsproblematikker.

Filmens lettere tilgang til voldsomme begivenheder og scener gør filmen mere spiselig og behagelig så den bedre passer ind i Hollywood's "feel-good" genre. Karakteren Minnys vittigheder og ofte gode humør tilføjer filmen humor og gør dermed seeren mere behagelig tilpas. Ikke desto mindre giver filmen et eksempel på en alternativ måde at bekæmpe uretfærdighed i hverdagen på, akkurat som præsident Obama opfordrer til i sin tale. Han gør det tydeligt, at små handlinger kan føre til store forandringer, og at det er vigtigt at kæmpe kampen mod uretfærdighed med fredelige handlinger.

Han giver eksempler på Rosa Parks og andres handlinger og hylder begivenhederne omkring Montgomery busboykotten. Han bruger hele passager på at fortælle, hvordan de i mere end et år ikke tog bussen, uden hensyn til deres trætte fødder efter lange arbejdsdage. Obamas tale gengiver den historiske begivenhed om busboykotten i Montgomery ud fra årsags- og virkningsforklaringer. Det gør hans tale mere informativ og troværdig end filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsen i Mississippi i 1960'erne.

Talen giver Rosa Parks handling i bussen og hendes kamp generelt gennemslagskraft og troværdighed. Dermed lægger Obama vægt på, at forandring ikke kommer fra den ene dag til den anden, men at det er afgørende at insistere på og kæmpe for grundlæggende rettigheder, lighed og frihed, hvor filmen fremviser afroamerikanerne mere som ofre.

6. Afroamerikanernes forhold i nutidens USA

Allerede i 1960'erne opnåede bevægelsen vigtige forandringer i samfundet. Segregation blev ophævet, og afroamerikanerne blev mere lige for loven. I dag har de alle borgerrettigheder på

lige fod med de hvide. Men deres kamp om lige muligheder og ligeværd fortsætter. Afroamerikanere lever generelt i mere socialt belastede områder, og de lever i højere grad i fattigdom⁴⁶. Uddannelsesmæssigt, socialt og økonomisk står de generelt svagere⁴⁷, hvilket medfører en skæv fordeling af muligheder.

“Black Lives Matter”, også kendt som BLM, kæmper mod uretfærdighederne afroamerikanerne møder i nutidens USA. Bevægelsen begyndte som et hashtag efter den uskyldige afroamerikanske teengager Trayvon Martin blev slået i hjel. Ligesom Rosa Parks siges at være grundlæggeren for borgerrettighedsbevægelsen (jf. Afsnit 2.3) er det en kvinde, som skaber BLM-bevægelsen⁴⁸. Kvinden ved navn Alicia Garza startede bevægelsen ved at dele, hvad hun kaldte “a love letter to Black people” efter drabet på Trayvon Martin. Drabet på Trayvon Martin blev, ligesom drabet på Emmett Till (jf. Afsnit 2.4), en øjenåbner for mange⁴⁹. I 2020 blev George Floyd, en afroamerikansk mand dræbt på åben gade af en politibetjent. Hans død blev et symbol på kampen mod racisme og politivold, hvilket er samme kamp BLM kæmper⁵⁰. Her kan drages en parallel til den udvalgte scene i næranalysen, som også omhandler politivold (jf. Afsnit 3.5).

BLM kæmper, ligesom borgerrettighedsbevægelsen gjorde, mod systemet og ønsker politisk indflydelse. BLM’s vigtigste mål er at gøre op med strukturel racisme og gøre opmærksom på de mange hadforbrydelser afroamerikanere bliver udsat for.

Borgerrettighedsbevægelsen vigtigste mål var ophævelsen af segregationen, og bevægelsen brugte fredelige metoder i sin kamp. BLM bruger også fredelige metoder og kan i dag i meget højere grad benytte medierne til at belyse deres kamp. Hvor borgerrettighedsbevægelsen brugte aviser og radio, benytter BLM primært sociale medier og når ud til mange mennesker verden over⁵¹. Både borgerrettighedsbevægelsen og BLM gør stor brug af demonstrationer for at skabe opmærksomhed på problematikkerne.

⁴⁶ <https://wherewelcome.cityofnewyork.us/explore-data/where-new-yorkers-live/>

⁴⁷ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

⁴⁸

<https://www.theguardian.com/world/2020/oct/17/black-lives-matter-alicia-garza-leadership-today-doesnt-look-like-martin-luther-king>

⁴⁹ <https://www.theguardian.com/world/2013/jul/14/zimmerman-acquitted-killing-trayvon-martin>

⁵⁰ <https://blacklivesmatter.com/herstory/>

⁵¹ <https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

Det kan altså siges at den nutidige kamp mod racisme i USA er en forlængelse af Rosa Parks' og de andre aktivisters kamp i 1960'erne. Dette understøttes i artiklen "How Rosa Parks' Legacy Lives On In The Black Lives Matter Movement"⁵².

7. Konklusion

Det kan ud fra ovenstående undersøgelse endeligt konkluderes, at afroamerikanerne kæmpede for lige rettigheder i USA i 1960'erne med forskellige strategier, der overordnet set havde til formål at forbedre afroamerikanernes forhold. De brugte eksempelvis boykotts og demonstrationer. Denne kamp udspiller sig også i filmen *Niceville*, hvor der er fokus på undertrykkelsen af de afroamerikanske tjenestekvindes forhold.

I filmen fortæller Aibileen, som har været tjenestekvinde for hvide familier hele sit liv, at hun altid har vidst, at hun skulle være tjenestekvinde, idet hendes mor var tjenestekvinde og hendes bedstemor husslave. Ved at skildre lignende historier og begivenheder forsøger filmen at give et indblik i afroamerikanernes forhold og kamp for lige rettigheder. Dog synes filmen, mere at bruge borgerrettighedsbevægelsen som en "kulisse" for filmens handling, end som et centralt tema. Således sætter der kun sporadisk fokus på borgerrettighedsbevægelsens kamp.

Afroamerikaneres problemer var store og alvorlige som eksempelvis lynchning og voldtægt. Filmene synes at reducere deres kamp til problematikker i hverdagen, hvilket giver et mindre realistisk billede af virkeligheden. Filmene skildrer fiktive personer og hverdagsagtige problemer, som ikke er underlagt faktakoder.

Filmens skildring af borgerrettighedsbevægelsen kan til dels siges at afspejle den historiske virkelighed. Borgerrettighedsbevægelsen synes mere at være en kulisse for filmen end det centrale tema og er til dels romantiseret og gjort behagelig for seeren.

Endeligt kan det afslutningsvis siges, at Borgerrettighedskampen synes at have påvirket afroamerikanernes forhold i nutidens USA, da kampen medførte forandringer. Dog kan racisme og uretfærdighed stadig siges at være en udfordring i nutidens USA. "Black Lives

⁵²

https://www.huffpost.com/entry/how-rosa-parks-legacy-lives-on-in-the-black-lives-matter-movement_n_565cb2fce4b072e9d1c2c987

Matter bevægelsen” er et nutidigt bevægelse, som afspejler borgerrettighedsbevægelsen kamp, både i form af strategier, men også i form af mål. Begge bevægelser kæmper for at forbedre afroamerikanernes forhold dengang som i dag.

Litteraturliste

Bøger og film:

Erlich-Møller, B. & Thomsen, M. (2017). Black Voices. København. Gyldendal.

Sanders, V. (2008). Access to history, Civil rights in the USA 1945-68. London. Hodder Education.

Rangvid, M. et al. (2019). Vidensmønstre (3. udgave). Aarhus. Systime.

Columbus, C. et al. (Producer) & Taylor, T. (Instruktør). (2011). Niceville (The Help). USA: DreamWorks Pictures.

Hjemmesider:

Dansk i Gymnasiet. Lokaliseret den 15.03.22

<https://www.gymdansk.dk/ciceros-pentagram.html>

Jørum, T.P. (2020) Den amerikanske borgerrettighedsbevægelse. Lokaliseret den 15.03.22

<https://faktalink.dk/titelliste/ambo>

Melissa Harris-Perry On 'The Help': 'Appalled At The Gross Historical Inaccuracies' (2012).

Lokaliseret den 16.03.22

https://www.huffpost.com/entry/melissa-harris-perry-the-help_n_1302275

Murphy, C. (2021). What Is White Savior Complex, and Why Is It Harmful? Here's What Experts Say. Lokaliseret den 16.03.22

<https://www.health.com/mind-body/health-diversity-inclusion/white-savior-complex>

The Debate Between W.E.B. Du Bois and Booker T. Washington (1998). Lokaliseret den 15.03.22

<https://www.pbs.org/wgbh/frontline/article/debate-w-e-b-du-bois-and-booker-t-washington/>

The Editors of Encyclopaedia Britannica. Lokaliseret den 15.03.22

<https://www.britannica.com/biography/Eldridge-Cleaver>

Herstory. Black Lives Matter. Lokaliseret den 17.03.22

<https://blacklivesmatter.com/herstory/>